

virtute fiat vel per multiplicationem, vel etiam a-
lio quocumque modo, quam in naturali augmento
quod actione naturae completur.

*Non inficiamur tamen quin cibi et humores in
carnem et sanguinem transeant.* Istud videtur in-
conveniens, quod Magister hic ponit: quia vel caro
ista ex cibis (1) generata, distincta erat ab illa
quae a parentibus descendit, et sic non tota quan-
titas humani corporis salvaretur in carne quae ex

(1) *Al.* vel caro et sanguis ex cibis.

DISTINCTIO XXXI.

*Quomodo peccatum originale a patribus transeat ad filios;
an secundum animam, an secundum carnem.*

Nunc superest investigare, qualiter illud peccatum a pa-
rentibus tradatur in filios, scilicet an secundum solam ani-
mam, an secundum carnem, sive secundum utrumque. Puta-
verunt quidam secundum animam trahi originale peccatum,
non solum secundum carnem: quia non solum carnem, sed
et animam ex traditione esse arbitrati sunt. Sicut enim in
generatione prolis de carne paterna substantialiter trahitur
caro, ita et de gignente anima animam genuit essentialiter
deducit ab illa aestimabatur. Ideoque sicut de corrupta carne,
caro corrupta seminat; ita etiam de anima peccatrice anima
peccatrix corruptione originali infecta ab illis trahi dicitur.

*Prædictam opinionem damnat, et quod per carnem tradi-
tur peccatum dicit, et quomodo, ostendit.*

Hoc autem fides catholica respuit, et tanquam veritati
adversum damnat, quae non animas, sed carnem solam, sicut
superius diximus, ex traditione esse admittit. Non igitur secun-
dum animam, sed secundum carnem solam peccatum originale
trahitur a parentibus. Est enim peccatum originale, ut supra
diximus, concupiscentia, non quidem actus, sed vitium. Unde
Augustinus ad Valerium (de Nupt. et Concep., lib. 1, cap. 23,
et deinceps): « Ipsa concupiscentia est lex membrorum, vel
« carnis, quae est morbidus quidam affectus, vel languor,
« qui commovet illicitum desiderium, idest carnalem concu-
« piscitiam, quae lex peccati dicitur; quae dicitur manere
« in carne, non quia in anima non sit, sed quia per corru-
« ptionem carnis in anima fit. »

*Consuetudinem corruptionis carnis ostendit,
ex qua in anima peccatum sit.*

Caro enim per peccatum corrupta fuit in Adam, adeo ut
cum ante peccatum vir et mulier sine inventivo libidinis et
concupiscentiae fervore possent convenire, essetque locus
inmaculatus, iam post peccatum non valeat fieri carnalis
copula atque libidinosus concupiscentia, quae semper vitium
est, et etiam culpa, nisi excusetur per bona conjugii. In con-
cupiscentia igitur et libidine concipitur caro formanda in cor-
pus prolis. Unde caro ipsa quae concipitur, in vitiosa concu-
piscitiam polluitur et corrumpitur: ex cuius contactu anima,
cum infunditur, maculam trahit, quae polluitur et fit rea,
idest vitium concupiscentiae, quod est originale peccatum.

*Quod propter corruptionem carnis, quae est causa peccati,
dicitur peccatum esse in ea.*

Ideoque ipsum peccatum dicitur manere in carne. Caro
igitur quae in concupiscentia libidinis seminat, nec culpam
habet, nec actum culpae, sed causam. In eo igitur quod
seminat, corruptio est; in eo autem quod nascitur, concu-
piscitiam vitium est. Unde Ambrosius (1) de Verbis Apostoli
(ad Rom. cap. 7, sic ait: « Quomodo habitat peccatum in
« carne, cum non sit substantia, sed privatio boni? Ecce
« primum hominis corpus corruptum est per peccatum; ipsaque
« corruptio per conditionem offensionis manet in corpore,

(1) Sive Ambrosii nomine Commentator in epistolas Pauli
super illud ad Rom. 7: Non inhabitat in carne mea bonum
(*Ex edit. P. Nicolai*).

parentibus descendit: vel commixta illi; et sic oportet
lebat quod ex eis unum quid generaretur quod
neutrum illorum esset, sed medium inter ea: et
sic totum aequaliter ad veritatem naturae pertine-
ret, nisi forte poneretur esse mixtio secundum mi-
nima salvata (1), ut quidam posuerunt, quod etiam
in primum modum rediret.

(1) *Idest minima parte quae non transeat in aliud, ut
notat Nicolai.*

« robor tenens divinae sententiae datae in Adam, cuius con-
« sortio anima maneat peccato. Per id ergo quod facti
« causa manet, inhabitare dicitur peccatum in carne. Haec
« est lex carnis. Item (1): Non habitat peccatum in anima,
« sed in carne: quia peccati causa ex carne est, non ex ani-
« ma; quia caro est ex origine carnis peccati, et per tradu-
« tum omnis caro fit peccati; anima vero non traducitur, et
« ideo in se causam peccati non habet. » Augustinus quo-
« que ex carne peccatum animam trahere in sermone quodam (2)
« de Verbis Apostoli ostendit, dicens (lib. 4 contra Julian.,
« cap. 4, et 6): « Vitium concupiscentiae est quod anima ex
« carne contrahit. Natura quippe humana non opere Dei cum
« vitio primitus est instituta, sed ex voluntatis arbitrio prio-
« rum hominum venient vitio est sauciata, ita ut non sit in
« carne bonum, sed vitium quod inducit animam. »

*De causa originalis peccati quae est in carne,
utrum sit culpa, an poena.*

Hic quaeri solet, utrum causa peccati originalis, quae di-
ca est esse in carne, culpa sit, vel poena, sive aliquid aliud.
Culpa esse non potest, quia culpa non est in re irrationali.
Si enim culpa esset in carne ante infusionem animae, actu-
lis esset, vel originalis. Sed actualis ibi non est (5). Nec origi-
nalis culpa est: quia ipsa causa est originalis peccati. Si
autem poena est, quae est illa? Possibilitas, vel mortalitas,
vel alia corruptio? Hos enim defectus carni inesse constat.

*Hic aperitur, quod sit foeditas trahit ex libidine continentiam,
quae vitium vel corruptio dicitur potest.*

Ad quod dici potest, quod multiplex defectus carnis, et
praecipue pollutio quaedam, quam ex fervore coitus paren-
tum et concupiscentia libidinoso contrahit caro dum concipi-
tur, causa est originalis peccati: quae recte vitium sive cor-
ruptio carnis appellari potest: quae foeditas major esse vide-
tur in carne concupiscentialiter traducta quam in ea nude
traducitur. Et quod vitium vel corruptio sit in carne ante
conjunctionem animae, effectus probatur cum anima infundit-
ur, quae ex corruptione carnis maculatur. Sicut in vase di-
gnoscitur vitium esse, cum vinum infusum accedit.

*Inducto similitudine ostendit non absurde dici,
filios trahere peccatum a parentibus etiam mundis.*

Ne autem miremur, et intellectu turbemur, audientes
peccatum originale filios traducere a parentibus, iam per
baptismum ab illo peccato mundatis, diversa cum similitudi-
num inductione id posse fieri insinuat Augustinus in libro
de Baptismo parvulorum (3, cap. 8), ita inquit: « Quomo-

(1) Ibidem super illud tamen: *Condelector legi secundum
inferiorem hominem* (*Ex edit. P. Nicolai*).

(2) In sermonibus hoc titulo notatis non occurrat, etsi ali-
quid hoc pertinens ex 3, 6 et 12, colligi potest. Velut ex
lib. 4 contra Julian., cap. 8, et plenus cap. 6, sive 9, primum
inducebatur ad marginem; sed nec ibi expresse sub his ver-
bis, quamvis aequivalente forte sensu habeatur; quibus ad-
jungit potest quod cap. 5, lib. de Natura et Gratia quo ad
naturam sine vitio primo institutam expresse dicit (*Ex edit.
P. Nicolai*).

(5) *Addit Nicolai*: quia nondum aliquid agit qui nondum
vivit.

« do praepitium per circumcisionem auferitur, manet tamen
« in eo quem generent circumcisi; quomodo etiam palea
« quae opere humano, tanta diligentia separatur, manet tamen
« in fructu, qui de purgato nascitur tritico: ita peccatum
« quod in parentibus per baptismum mundatur, manet in
« eis quos genuerunt. Per hoc enim gignunt quod adhuc ve-
« tumus trahunt, non ex hoc enim gignunt quod novitate promovit
« eos inter filios Dei. Non enim generant parentes filios se-
« cundum illam generationem qua demum sunt nati, sed po-
« tius secundum illam qua carnaliter et ipsi primum sunt
« generati. »

Quare dicitur originale, hic dicitur cum epologo.

Jam ostensum est quid sit originale peccatum, et qualiter
a parentibus in filios, et per carnem in animam transeat: ex
quibus etiam imotescit quare dicitur originale peccatum; ideo
scilicet quia ex vitiosa lege originis nostrae, in qua concipi-
mur, scilicet carnis libidinoso concupiscentia, traducitur, ut
supra dictum est. Non enim quia ex carne traducta ab Adam
concepi sumus, ideo peccatum traximus; quia et Christi cor-
pus ex eadem carne formatum est, quae ab Adam descendit;
sed ejus conceptus est celebratus, non lege peccati, idest
concupiscentia carnis (unde caro ejus peccatrix non fuit);
immo operatione Spiritus sancti. Noster vero conceptus non
fit sine libidine, et ideo non est sine peccato. Quod evidenter
Augustinus (Fulgentius ostendit in lib. de Fide ad Petrum
(cap. 2), sic dicit: « Quia dum sibi invenit vir mulierque
« miscerent, sine libidine non est parentum concubitus, ob
« hoc florum ex eorum carne nascentium non potest sine
« peccato esse conceptus; ubi peccatum in parvulis non
« transmittit propagatio, sed libido; nec fecunditas naturae
« humanae facit homines cum peccato nasci, sed foeditas
« libidinis, quam homines habent ex illis primi (1) iustissi-
« ma condemnatione peccati. Ideo beatus David propter ori-
« ginalis peccatum, quo naturaliter obstricti sunt filii Isaac,

(1) *Al.* dicit primi.

Divisio textus.

Ostendo quod peccatum originale est, et quid
sit, hic pro-quod quaedam conditiones ipsius; et
dividitur in partes tres: in prima determinat de
peccato originali quantum ad ejus principium, os-
tendens quomodo traducatur; in secunda determi-
nat de eo quantum ad ejus terminum, ostendens
quomodo per baptismum remittatur, 55 dist: *Quo-
niam supra dictum est, originale peccatum esse
vitium concupiscentiae . . . superest investigare quo-
modo in baptismo dimittatur*; in tertia determinat
de eo quantum ad ejus numerum, inquirens, an
sit unum, vel plura, dist. 55, ibi: *Prædictis ad-
ficiendum videtur an peccata praecedentium patrum
ad parvulos transeat*. Prima dividitur in duas: in
prima ostendit modum quo (1) peccatum originale
traducitur; in secunda movet contra hoc quaedam
dubitationem, ibi: *Sed ad hoc opponitur hoc modo*.
Prima dividitur in duas: in prima determinat mo-
dum quo peccatum originale in nos pervenit; in
secunda ex ipso modo concludit rationem nominis,
ibi: *Jam ostensum est quid sit originale peccatum*.
Prima dividitur in tres: in prima movet quæstio-
nem, utrum scilicet peccatum originale per tradi-
tionem carnis in nos deveniat; in secunda excludit
sententiam illorum qui per traditionem animae
peccatum originale in nos devenire dicebant, ibi:
*Putavere quidam, secundum animam trahi peccatum
originale*; in tertia ostendit qualiter secundum tra-

(1) *Al.* quomodo.

« dicit (Psal. 50, 7): In iniquitatibus conceptus sum, et in
« peccatis concepit me, mater mea. Ex hoc itaque apparet
« ex lege conceptionis traduci originale peccatum: quia nisi
« conceptio (1) sic fieret in carne, anima ex carnis conju-
« ctione concupiscentiae vitium non traheret. »

*Objecto quorundam intendendum probare,
peccatum non traduci ex lege coitus.*

Sed ad hoc opponitur hoc modo. In ipso conceptu ubi
dicitur transmitti peccatum, propagatur caro, nec tamen tunc
infunditur anima secundum physicos, sed jam effugiat corpore;
quod etiam Moyses in Exodo aperte significat ubi (cap. 21,
22) ita de percussura mulieris praegnantis (2): « Si quis,
« inquit, percusserit mulierem praegnantem, et abortum fe-
« cerit, si adhuc informe fuerit puerperium, mulietabitur
« pecunia; si autem formatum fuerit, reddat animam pro
« anima. » Formatum vero intelligitur propria anima anima-
tum, et informe quod unquam habet animam. In ipso ergo
conceptu cum caro propagatur, noudum infunditur anima.
Quomodo ergo ibi peccatum transmittitur, cum peccatum non
possit esse ubi anima non est? Ad quod dici potest, quia in
illo conceptu dicitur peccatum transmitti, non quia peccatum
originale sit, sed quia caro ibi contrahit id ex quo peccatum
fit in anima, cum infunditur; et utrumque vocatur conceptus,
scilicet cum et caro propagatur, formaque corporis humani
recipit, et cum anima infunditur, quod aliquando etiam dicitur
nativitas; unde dicitur (5) (Matth. 1, 20): « Quod natum
« est in ea. » Propria autem nativitas dicitur in lucem
edidio.

(1) *Al.* corruptio.

(2) *Valgata*: « Si rixati fuerint viri, et percusserit quis
« mulierem praegnantem, et abortivum quidem fecerit, sed
« ipsa vixerit; subjacebit damno, quantum maritus mulieris
« expetierit, et arbitri judicaverint. Sin autem mors ejus
« fuerit subsecuta, reddet animam pro anima. »

(5) *Al.* dicit dicitur.

ductionem carnis originale peccatum traducatur,
ibi: *Est enim peccatum originale, ut supra diximus,
concupiscentia, non quidem actus, sed vitium*. Et
dividitur in partes tres: in prima ostendit quod
propter foeditatem quae est in carne, cum tradi-
tione carnis simul culpa vel poena traducitur; in
secunda inquirit de illa foeditate quid sit, utrum
scilicet culpa, vel poena, ibi: *Hic quaeri solet, utrum
causa peccati originalis . . . culpa sit, vel poena,
sive aliquid aliud*; in tertia ostendit quomodo illi
qui ab hac foeditate purgati sunt, peccatum origi-
nale transmittere possunt, ibi: *Ne autem miremur,
et intellectus turbemur . . . diversarum similitudi-
num inductione id posse fieri insinuat Augustinus*.

QUAESTIO I.

Hic quaeruntur duo. Primo de traditione origi-
nalis peccati. Secundo de subjecto ejus.

Circa primum quaeruntur duo: 1.º utrum per
traditionem carnis originale peccatum traducatur; 2.º
utrum in omnes homines necessarium sit origi-
nale peccatum transire.

ARTICULUS PRIMUS.

*Utrum originale peccatum possit transire in pos-
teros per originem carnis. — (1-2, qu. 81,
art. 2; et de Malo, qu. 4, art. 1.)*

Ad primum sic proceditur. 1. Videtur quod per
originem carnis peccatum originale a primo parente

in posteros transire non possit. Actio enim personae non extendit se ad naturam: quia persona inferior et minus est potens quam natura in qua subsistit. Sed origo carnis debetur ipsi naturae, cum generatio sit ordinata ad conservationem speciei, et non individui. Ergo peccatum primi parentis per originem carnis in posteros transire non potuit: quia hoc esse non potuit nisi per actionem personae natura inficeretur.

2. Praeterea, contrarium oportet esse idem subjectum. Sed infectio culpae perfectioni virtutis opponitur. Cum ergo semen subjectum virtutis esse non possit, nec infectio culpae subijci poterit. Caro autem non traducitur nisi mediante semine. Ergo per modum istum mediante semine non poterit per traditionem carnis originale peccatum traduci.

5. Si dieatur, quod per libidinem coitus semen inficitur, et illa infectio est causa culpae originalis; contra. Libido, secundum Augustinum (1), dicitur improba voluntas. Sed improba voluntas peccatum est. Ergo si ratione libidinis culpa originalis causatur in nato, tunc natus traheret peccatum originale a proximo parente, et non a primis parentibus; et hoc est contra id quod infra Magister determinat.

4. Praeterea, illa infectio seminis defectus quidam est. Omnis autem defectus in nobis videtur vel culpa vel poena esse. Aut igitur est culpa, aut poena. Culpa non potest esse, quia semen subjectum culpae esse non potest: nec etiam poena, quia poena culpam praecederet, et culpa ex poena causaretur, quod est inconueniens. Ergo nullo modo potest ex infectione seminis peccatum originale in generato causari.

3. Praeterea, etiam post baptismum, quamvis originalis culpa deleatur, remanet tamen concupiscentia in corpore per modum poenae. Si ergo infectio concupiscentiae in semine animam inficere posset culpa originali, etiam postquam homo a peccato originali mundatus esset, per concupiscentiam in corpore remanentem anima similiter inficeretur; et ita peccatum originale de necessitate rediret; quod est inconueniens: quia oporteret etiam de necessitate et poenam eius redire, quae est carentia visionis divinae. Ergo non est possibile quod infectio seminis infectionem culpae in anima causet.

Sed contra est quod Apostolus dicit ad Rom. 5, 12: *Per unum hominem peccatum in mundum intravit*. Sed non potuit ex uno homine humanum genus infici, nisi eo modo quo totum genus humanum ex uno homine processit. Hoc autem fuit per originem carnis. Ergo hoc modo peccatum originale a primis parentibus in nos transit.

Praeterea, sicut se habet personale peccatum ad actum personae; ita se habet peccatum naturae ad actum naturae. Sed peccatum personale, id est actuale, ex actu personae causatur. Ergo et peccatum naturae, scilicet originale, ex actu naturae in nobis efficitur. Sed actus naturae est actus generationis, per quem ipsa natura speciei salvatur. Ergo per actum generationis peccatum originale in nos transit.

(1) Lib. de lib. Arbitr., cap. 4, circa med. et in fine, ubi eam vocat *improbam cupiditatem*, vel *cupibilem cupiditatem*. Lib. autem 5, cap. 17, cupiditatem vocat *improbam voluntatem* (Ex. edit. P. Nicolai).

Solutio. Respondeo dicendum, quod in progressu originalis talis ordo servatur quod persona naturam inficit per actum peccati; et naturae infectio in personam secundario transivit, quae a persona peccante propagatur: quod qualiter sit, videndum est. Sicut enim prius dictum est, hoc Deus humanae naturae in sui principio supra conditionem suorum principiorum contulerat, ut esset in ratione rectitudo quaedam originalis iustitiae quam sine aliqua resistentia inferioribus viribus imprimere posset; et quia hoc gratis collatum fuerat, ideo iuste per ingratitude in inobedientiae subtractum est; unde factum est ut primo homine peccante, natura humana quae in ipso erat, sibi ipsi relinqueretur, ut consisteret secundum conditionem suorum principiorum; et per modum istum ex actu personae peccantis in ipsam naturam defectus transivit. Et quia natura deficiens ab eo quod gratis impensus erat non potest causare hoc quod supra naturam collatum erat, cum nihil agat ultra suam speciem; ideo sequitur quod ille qui generatur ab habente naturam hoc modo deficientem, naturam in simili defectu suscipiat: quia actus personae secundum conditionem suae naturae procedit, et ultra non se extendit. Inde est quod defectus in ipsam personam generatam redundat. Sed ratio culpae inde venit, quia illud quod collatum fuit gratis Adae, scilicet originalis iustitia, non fuit sibi collatum personaliter, sed in quantum talem naturam habebat, ut omnes scilicet in quibus talis ab eo accepta natura inveniretur, tali dono potiretur; et ideo cum propagatione carnis etiam illa originalis iustitia propagata fuisset. In potestate ergo naturae erat ut talis iustitia semper in ea conservaretur: sed per voluntatem personae existentis in natura factum est ut hoc perderetur; et ideo hic defectus comparatus ad naturam, rationem culpae habet in omnibus in quibus invenitur communis natura (1) accepta a persona peccante: et quia per originem carnis defectus iste naturali generatione traducitur simul cum natura; ideo etiam et culpa originalis per originem carnis traduci dicitur: et quia per voluntatem personae ratio culpae ad naturam transit, ideo dicitur persona naturam inficere. Quia vero in personis aliis est originale peccatum a prima persona generantis, non est ratio culpae ex ipsis, cum non propria voluntate peccatum tale incurrant; sed in quantum talem naturam cum ratione culpae recipiunt. Inde est quod secundo natura personam inficere dicitur: inde etiam est quod ista infectio ex inordinata voluntate primi parentis, in ipso quidem primo parente fuit dupliciter: scilicet per modum peccati actualis, in quantum eam per propriam voluntatem contraxit; et etiam ulterius per modum peccati naturalis, in quantum natura in eo infecta est; in sequentibus autem non est nisi peccatum naturale.

Ad primum ergo dicendum, quod quamvis natura absolute considerata immobilis sit, tamen secundum esse suum considerata, oportet quod ad variationem personae valetur per accidens: constat enim quod deficiente hoc homine, deficit humana natura quae in ipso est; et ita etiam peccatum personale Adae in naturam humanam transivit, secundum quod in ipso esse habebat; ipso enim peccante privatus est his quae sibi ratione naturae

(1) Al. causa. Forte etiam ea natura.

net in tali infectione virtus culpae, ut sic causa culpae esse possit.

Ad quantum dicendum, quod cum peccatum originale, per se loquendo, sit naturae virtum, non potest causari per id quod est personae per se, sed solum per id quod naturae debetur. Conservatio autem conjunctio corporis ad animam, pertinet specialiter ad esse huiusmodi personae in natura humana subsistentis; et ideo talis conjunctio infectionem originalis peccati non facit in anima, nisi adiungatur aliquid quod per se ad naturam pertinet; et hoc est actus generationis, qui per se naturae conservandae debetur: et ideo ex concupiscentia quae remanet post baptismum non inficitur iterato anima illius qui baptizatus est, sed per generationem in filium suum traducitur, ut in originali nasceretur.

ARTICULUS II.

Utrum sit necesse omnes homines nasci in peccato originali. — (1-2, qu. 81, art. 5; et de Malo, qu. 4, art. 6.)

Ad secundum sic proceditur. 1. Videtur quod non sit necesse omnes homines in peccato originali nasci. Baptismus enim reddit regeneratis per ipsum, hoc quod per Adam perditum fuit; quia donum Christi excedit delictum Adae, ut dicitur Rom. 5. Sed si Adam non peccasset, homines in peccato originali filios non generasset. Ergo et homines baptizati in filios peccatum originale non transmittunt.

2. Praeterea, mors est poena originali peccato debita. Ergo ubi non erit mors, ibi non erit originale. Sed Hieronymus (1) ponit quosdam in fine mundi non morituros. Ergo videtur quod illi in originali non nascentur.

3. Praeterea, sicut Deus ex costa viri mulierem formavit, ita etiam potens est nunc ex digito hominis, vel alio membro, corpus humanum formare. Constat autem quod ille qui sic formatus esset, non descenderet ex Adam secundum rationem seminalem. Cum igitur haec fuerit causa, ut Augustinus (Fulgentius de Fide ad Petr., cap. 26), dicit, quare Christus originale non contraxit, qui non fuit in Adam peccante secundum seminalem rationem, videtur quod iste originale non habebit; et ita non est necessarium in omnes originale transire.

4. Praeterea, si muliere peccante, quae ante virum peccavit, vir liberi arbitrii (2) remansisset, poterat etiam non peccare. Sed si Adam non peccasset, etiam muliere peccante, non fuissent ex eis homines in originali geniti. Ergo cum hoc fuerit possibile, non est necessarium ut peccatum parentis primae, scilicet Evae, in omnes posteros ejus transeat.

5. Praeterea, ut Augustinus dicit in littera,

(1) Velut ex eius Commentario in epist. 1 ad Corinth. cap. 16, prius indicabatur ad marginem; sed Pelagii opus, non Hieronymi esse, Bellarminus ostendit. Ibi porro sic tantum: *Resurgens carnes qui in adventu Christi morui incensum*; quos tamen aliqui supponuntur qui tunc reperitur vivi, ut et paulo post indicatur. Ex epist. vero ad Marcellum refertur lib. 4 Sent., dist. 45, et ad marginem ibi annotatur cap. 4; sed epist. 148, quaest. 3, debuit annotari (Ex. edit. P. Nicolai).

(2) Nicolai vir in libero arbitrio.

suae gratis concessa erant; et eo privato, etiam natura privata fuit ut in ipso erat, et per consequens in aliis qui ab ipso naturam accepturi erant.

Ad secundum dicendum, quod semen non est actu subjectum culpae, sed virtute tantum; hoc modo enim se habet semen ad peccatum originale sicut ad naturam humanam; unde sicut in semine non est natura humana nisi in virtute; ita etiam nec originalis culpa: quia per virtutem quae est in semine, generatio ad naturam humanam terminatur infectam originali peccato.

Ad tertium dicendum, quod libido tribus modis dicitur. Uno modo secundum quod consistit in actu voluntatis, illicite et inordinate aliquid desiderantis; et hoc modo libido est actuale peccatum. Alio modo dicitur libido quae consistit magis in delectatione sensualitatis, et praecipue in actu generativae, ubi superexcedit delectatio; et sic est quiddam ex peccato derelictum, non quia sine peccato non esset delectatio, sed quia inordinata non esset, quod nomen libidinis importat. Tertio modo potest sumi libido quasi habitualiter pro illa inordinatione virium nimiae, ex qua est in nobis pronitas ad inordinate concupiscendum. A prima igitur libidine mens ejuslibet justis generantis liberatur, cum contingat actum matrimonialem sine omni culpa et mortali et veniali exerceri; unde constat quod non intelligitur illa libido transmitti originale peccatum in prolem; nec iterum illa quae est inordinata delectatio sensualitatis; etsi enim per miraculum a tali inordinatione delectationis coitus aliquorum purgaretur, nihilominus eorum nati peccatum originale contraherent. Unde patet quod libido tertio modo dicta, intelligitur esse peccati originalis causa: omne enim generans generat sibi simile in natura; unde cum haec sit conditio naturae humanae iustitia originali destituta, ut talis inordinatio virium animae in ea existat, constat quod etiam talis conditio in prole remanebit. Et si fervor coitus invenitur dici causa originalis peccati, hoc non propter se dicitur, sed in quantum est signum ejus quod est sui causa (1); quia ex inordinatione virium inordinata delectatio in coitu procedit, quasi signum, et effectus causam suam indicans.

Ad quartum dicendum, quod illa infectio quae est in semine, sicut non habet rationem culpae, proprie loquendo, ante infusionem animae; ita nec poenae: oportet enim esse idem subjectum culpae et poenae; et ideo sicut in rebus irrationalibus non proprie est poena, quae de se ordinem ad culpam habet; ita etiam nec in semine poena potest esse; sed est defectus quidam, in quantum similitudo naturae generantis in semine virtualiter manet, per modum etiam quod lepra in semine leprosi non est aegritudo. Si tamen poena esset, posset esse causa culpae, non in quantum huiusmodi, sed secundum quod ex culpa causatur: virtus enim causae manet in effectum; unde quia per peccatum primi hominis ista infectio consecuta est in tota natura humana, ideo ubi invenitur subjectum susceptivum culpae, habet rationem culpae in actu, sicut in puero jam nato; ubi vero hoc non invenitur, ma-

(1) Al. quod est substantiae causa. Nicolai: quod est vere causa.

concupiscentia libidinis quae est in actu coitus, originale peccatum causat. Sed qualitercumque sumatur concupiscentia, potens est Deus ab ea hominem liberare per miraculum. Ergo contingit aliquem sine peccato originali nasci.

Sed contra est quod Apostolus Rom. 5, 12, dicit: *Peccatum in omnes homines transit* (1).

Praeterea, ille qui non est peccato obnoxius, redemptione non indiget. Si ergo esset aliquis qui non in peccato originali nasceretur, praeter Christum, inveniretur aliquis qui redemptione facta per Christum non indigeret; et sic Christus non esset caput omnium hominum, quod non est conveniens secundum fidem. Ergo nec ponere quod aliquis sine peccato originali nasci possit.

Solutio. Respondeo dicendum, quod necessarium est omnes qui ex Adam generantur per viam coitus, peccatum originale trahere. Cujus ratio ex dictis accipi potest. Ad esse enim originalis duo concurrunt, scilicet defectus quidam, principia naturae humanae consequens; et iterum quod fuerit in potestate naturae ut isto defectu careret vel non, sine quo ratio culpae in hoc defectu non esset. Utrumque autem necessarium est inveniri in illis qui ex Adam per modum dictum generantur. Si enim defectus ille non traduceretur, non posset contingere nisi per hoc quod natura generantis perfecte reintegrata esset; non enim potest contingere ut virtute naturae deficientis aliquid in natura non deficienti generetur. Natura vero humana in statu hujus vitae non reintegratur quantum ad id quod naturae est, etsi per gratiam reintegratur quantum ad hoc quod ad personam pertinet; sed in futuro perfecte reintegrabitur in beatis. Unde oportet quod secundum totum decursum hujus vitae, defectus iste ex parentibus in filios propagetur. Similiter etiam et ratio voluntarii, quae culpam causabat in natura, in omnes homines qui ab Adam naturam accipiunt, transit. Erat enim, ut supra dictum est, tali conditione sibi iustitia originalis concessa, ut omnes qui ab eo naturam humanam acciperent, simul cum natura et iustitiam consequerentur; unde quod illi qui ab ipso nati sunt, tili iustitia careant, ex voluntate ipsius Adae consecutum est; unde ratio voluntarii in omnes qui ab eo naturam humanam accipiunt, simul cum defectu transit; et quia genitum naturam recipit a generante, et patiens ab agente; ideo omnes qui secundum seminalem rationem, quae est virtus activa, ab Adam descendunt, oportet quod in culpa originali nascentur.

Ad primum ergo dicendum, quod redemptio Christi totum nobis reddit quod in Adam perditum; non tamen simul, sed unumquodque tempore suo: non enim per Christum in primum statum innocentiae perducimur, ut simus immortales in hac vita, sicut et Adam fuit; sed hoc per Christum in patria consequi speramus: et ideo per baptismum et alia sacramenta quae ex passione Christi virtutem sortiuntur, expurgatur homo quantum ad id quod personae est, et etiam quantum ad naturam in his quae personae sunt comparata, ut ipse homo in actibus personalibus peccato non serviat; sed non quantum ad naturam in his quae per se naturae debentur; et ideo oportet ut per actum etiam na-

(1) *Volgata: Propterea sicut per unum hominem peccatum in hunc mundum introivit, et per peccatum mors, et ita in omnes homines mors pertransiit.*

turae infectio originalis in prolem transeat, quamvis etiam pater sit a culpa originali immunis, secundum quod ad personam suam spectat. Sicut enim peccatum originale quilibet trahit particulari generatione sua, et non per generationem patris sui; ita etiam oportet quod et mundationem suam consequatur per specialem regenerationem suam; et non per hoc quod pater suus regeneratus est.

Ad secundum dicendum, quod hoc non conceditur ab omnibus, quod aliqui in fine mundi inveniantur qui non moriantur; immo Augustinus (1) et Ambrosius contrarium dicunt, et dictum Hieronymi Magister exponit in 45 d. s. t. 4 libri hoc modo, quod d'cantur illi qui invenientur vivi, non mori, ex eo quod statim resurgent, et mors eorum brevissimo tempore erit. Si tamen detur quod non moriantur, non sequitur quod sine culpa originali nascentur. Hoc enim ex speciali dispensatione Dei agitur ut hanc poenam rem tati ex sua liberalitate; quia voluntas et potestas ejus non est subdita ordini culpae ad poenam, sicut nec ordi nisi naturalis causae ad effectum: potest enim facere, et facit quandoque Deus ut ignis non comburat, ut in tribus pueris patet, Daniel. 3; unde non est inconveniens, si faciat ut nati in originali non moriantur; et praecipue cum mori in actu non sit directe poena originali respondens, sed necessitas moriendi. Illi autem homines necessitatem moriendi in natura sua habebunt; sed hac positione facta, ab hac necessitate naturae per specialem gratiam liberabuntur, sicut necesse est secundum causas inferiores ignem comburere, a qua tamen necessitate pueri in camino per gratiam liberati sunt.

Ad tertium dicendum, quod si aliquis divina virtute ex digito formaretur, originale non haberet; haberet nihilominus omnes defectus quos habent qui in originali nascentur, tamen sine ratione culpae; quod sic patet. Poterat Deus a principio quando hominem condidit, etiam alium hominem ex limo terrae formare, quem in conditione naturae suae relinqueret, ut scilicet mortalis et passibilis esset, et pugnam concupiscentiae ad rationem sentiens; in quo nihil humanae naturae derogaretur, quia hoc ex principiis naturae consequitur. Non tamen iste defectus in eo rationem culpae et poenae habuisset; quia non per voluntatem iste defectus causatus esset. Similiter dico, quod in isto qui ex digito generatur, tales defectus essent, si principii suae naturae relinqueretur, nisi Dominus gratis hoc sibi vellet conferre quod primo homini contulit, nec ist; defectus ex voluntate primi hominis procederent quia defectus non causantur ex voluntate primi parentis nisi in eis qui ab eo naturam accipiunt. Non autem aliquis accipit naturam a materia, sed ab agente; unde cum iste sit ab Adam solum materialiter, non autem sicut a principio activo ab eo descendat, constat quod naturam humanam ab eo non accipit, nec culpam originalem per eum incurrit, nec praedictos defectus; et ideo rationem culpae vel poenae non habebunt, cum non comparentur ad voluntatem sicut ad causam.

Ad quartum dicendum, quod si mulier peccasset,

(1) Ex Augustino quidem lib. 20 de Civit. Dei, cap. 20, colligi potest. Ex Ambrosio autem, vel ex Commentatione in epistolam Pauli, qui Ambrosii nomen falso praefert, super illud ad Thess. 1, cap. 3: *Rupiamur obsecra Christo in aera* (Ex edit. P. Nicolai).

viro non peccante, forte illa in peccato suo mortua fuisset, et Deus viro aliam uxorem providisset. Si tamen ex ea filios genuisset, dicitur, quod illi filii passibilitatem et defectus corporales contraxissent; non autem originalem culpam, et defectus qui sunt ex parte animae. Cujus ratio in evidenti est; quia secundum Philosophum in 4 de Animal., cap. 2 (1), corpus non est nisi ex femina; anima autem est ex mari, non ita quod anima rationalis traducatur, sed quia in semine est virtus formativa, per quam in aliis animalibus inducitur anima sensibilis, in homine vero organizatur corpus, et praeparatur ad receptionem animae rationalis. Si autem e converso Adam peccasset, muliere non peccante, filii ex utroque concepti utrumque haberent, et defectus animae et corporis; quia ex defectu animae etiam defectus corporis causantur: deficiente enim priore, necesse est et posterius deficere; sed non convertitur.

Ad quintum dicendum, quod hoc non posset esse ut concupiscentia habitualis, quae in deordinatione virium animae consistit, tolleretur ex toto, nisi natura penitus reintegraretur; et hoc quidem nulli dubium est quin Deus facere posset; et si hoc fieret, proculdubio genitii sine originali nascerentur.

QUAESTIO II.

Deinde quaeritur de subjecto originalis peccati; et circa hoc quaeruntur duo: 1.º utrum originale sit in essentia animae sicut in subjecto, vel in aliqua potentia ejus; 2.º utrum generativa prae aliis viribus infecta sit.

ARTICULUS PRIMUS.

Utrum peccatum originale sit subjective in aliqua potentia. — (1-2, qu. 85, art. 5; et de Malo, qu. 4, art. 3.)

Ad primum sic proceditur. 1. Videtur quod originale sit in aliqua potentia sicut in subjecto. Illud enim quod est a corpore absolutum, et immateriale, non unitur corpori nisi mediante aliquo materiali. Sed anima rationalis absoluta est a materia, et immaterialis, ut in 3 de Anima (text. 19 et 20) Philosophus probat. Ergo oportet quod uniatur corpori mediantibus potentiis sensitivae et nutritivae partis, quae sunt materiales, et organicae affixae. Sed peccatum originale transit in animam ex hoc quod corpori conjuncta est. Ergo per prius invenitur in potentiis sensitivae et nutritivae partis.

2. Praeterea, originale per originem traducitur. Origo autem humanae naturae est per actum generativae potentiae. Ergo in ea primo et principaliter est originale sicut in subjecto, et non in essentia animae.

3. Praeterea, concupiscentia, sive habitualiter sive actualiter sumatur, ad vires sensitivas pertinet. Sed in praecedenti distinctione Magister dixit, originale esse concupiscentiam. Ergo est in potentiis illis sicut in subjecto, et non in essentia animae.

4. Praeterea, sicut Augustinus dicit (de duabus Animabus, cap. 10), omne peccatum in voluntate est. Sed originale peccatum est. Ergo in voluntate

(1) Sive lib. 2 de Gener. anim. ut inscribitur modo, cap. 4 (Ex edit. P. Nicolai).

S. Th. Opera omnia. V. 6.

est. Voluntas autem potentia est animae. Ergo est in potentia sicut in subjecto.

3. Praeterea, poena respondet culpae. Sed poena originalis, scilicet carentia divinae visionis, est in ratione. Ergo et peccatum originale. Ratio autem potentia quaedam est. Ergo originale etc. (1).

Sed contra, per originale omnes potentiae animae efficiuntur. Sed potentiae non uniantur nisi in essentia. Ergo originale per prius essentiam respicit.

Praeterea, originale est culpa et infectio naturae. Sed ad naturam per prius comparatur essentia quam potentia; quia essentia est pars essentialis naturae. Ergo in ea originale principaliter est.

Solutio. Respondeo dicendum, quod peccatum originale est in essentia animae sicut in subjecto; quod sic patet. Philosophus in 8 Metaphys. (text. 13), ostendit, quod unio formae et materiae non est per aliquod vinculum medium; immo per se unum alteri unitur: alias non esset unio essentialis, sed accidentalis. Anima autem forma corporis est; unde oportet ut ipsa anima uniat per essentiam suam immediate corpori, ut ex ea et corpore efficiatur unum, sicut etiam ex cera et sigillo, ut in 2 de Anima (text. 7) dicitur. Et quia originale causatur in anima ex conjunctione ejus ad tale corpus, prout forma est (sic enim ex utrisque conjunctis talis natura resultat), oportet quod in essentia animae sit primo et principaliter sicut in subjecto originale; in potentiis autem per consequens, sicut et supra de gratia dictum est.

Ad primum ergo dicendum, quod anima rationalis potest comparari ad corpus ut motor, secundum quod est principium aliquorum operum, et ut forma. Si primo modo, cum actus quarundam potentiarum inveniantur sine instrumentis corporatibus exerceri, aliarum vero cum corporeis instrumentis; oportet illas potentias quae in sua actione organo corporali non indigent, scilicet intellectivas, mediantibus sensitivis corpus movere, sicut plane in 3 de Anima (text. 43) ostenditur, quod ab appetitu intellectus non sequitur motus, nisi mediante appetitu sensus: et sic verum est quod anima rationalis unitur corpori mediantibus viribus sensitivae partis. Si vero consideretur inquantum est forma, sic immediate corpori unitur; quia esse quod est actus formae conjuncti, est ex anima et corpore; originale autem non transit in animam secundum quod conjungitur corpori ut motor, sed secundum quod conjungitur sibi ut forma; quia sic humanam naturam constituit.

Ad secundum dicendum, quod hoc modo per actum generativae virtutis originale traducitur, sicut et natura humana; unde sicut non oportet quod principaliter humanae naturae in potentia generativa consistat, ita nec quod ipsa sit primum subiectum originalis, sed magis essentia animae, quae naturam humanam integrat et constituit.

Ad tertium dicendum, quod, ut supra dictum est, concupiscentia non est totum esse culpae originalis, sed solum id quod materiale in originali est; quod vero in eo formale est, ex parte voluntatis attenditur; et ideo in viribus superioribus et inferioribus simul originale salvatur: et hoc non posset esse, nisi per hoc quod defectus et infectio primo in essentia animae invenitur, quae utrarum-

(1) *Supplet Nicolai* habet esse in potentia ut in subjecto.

que potentiarum principium est, ut sic ex ea in omnes potentias corruptio originalis transeat.

Ad quartum dicendum, quod peccatum omne in voluntate est sicut in causa; non tamen semper est in ea sicut in subiecto, cum etiam concupiscibilis et irascibilis subiectum peccati esse possit; et hoc modo etiam originale in voluntate est sicut in causa, quia ex voluntate primi parentis in omnes transiit.

Ad quintum dicendum, quod per visionem Dei non solum ipsa ratio glorificatur, sed etiam totus homo; unde carentia divinae visionis non est poena tantum rationis, sed totius hominis. Neque oportet quod sicut divina visio est primo in potentia rationis, ita et originale (1) in potentia primo existat: quia originale consequitur naturam: sed beatitudo animae in operatione quadam consistit: operatio autem potentiae debetur, sed natura essentiam respicit: et praeterea ad visionem beatam anima pervenire non potest sine lumine gratiae, ejus subiectum est essentia, ut supra, 26 dist., dictum est.

ARTICULUS II.

Utrum potentia generativa sit magis infecta aliis potentiis. — (1-2, qu. 82, art. 3; et de Malo, qu. 4, art. 2.)

Ad secundum sic proceditur. 1. Videtur quod generativa non sit prae aliis viribus infecta. Illud enim quod non est aequaliter obediens rationi, non potest virtute perfici, vel culpa inquinari. Sed potentia generativa est hujusmodi. Ergo in ea infectio peccati esse non potest.

2. Praeterea, potentiae infectae non contingit esse actum sine peccato. Sed actum generativae virtutis sine peccato esse contingit, ut patet in actu matrimoniali. Ergo generativa infectione peccati infecta non est.

3. Praeterea, infectio originalis peccati est per fomitem. Fomes autem est in sensualitate. Ergo et infectio in ea principaliter est, et non in generativa.

4. Praeterea, infectio peccati est in eo quod est subiectum peccati. Sed subiectum originalis est essentia animae, et non potentia, ut dictum est. Ergo in ea est infectio, et non in generativa.

5. Praeterea, nutritiva, augmentativa et generativa ad eandem partem animae pertinent, id est vegetabilem. Sed nutritiva non ponitur infecta originali peccato; nec iterum in augmentativa aliquid peccatum ponitur. Ergo nec generativa debet dici prae aliis viribus specialiter infecta.

Sed contra, infectio originalis consistit in resistantia carnis ad animam. Haec autem resistantia praecipue in actu generativae sentitur. Ergo ipsa maxime infecta est.

Praeterea, illud quod est causa alicujus, maxime participat illud. Sed generativa est causa infectionis originalis, quia per actum ejus traducitur. Ergo ipsa maxime infecta est.

Solutio. Respondeo dicendum, quod infectio originalis peccati tribus attribuitur: quia inter partes animae, attribuitur generativae; et inter sensus, tactui; et inter vires appetitivas attribuitur concupiscibili. Cujus est ratio, quia originale peccatum est naturae, ut dictum est; unde infectio ejus ad illas potentias principaliter pertinet quae aliquem

(1) *Al. et rationale.*

ordinem habent ad actum quo natura traducitur. Actus autem ille duo habet, scilicet substantiam actus, et delectationem. Delectatio autem ad sensum tactus pertinet. Substantia vero actus virtuti generativae attribuitur sicut exequenti, sed virtuti concupiscibili sicut imperanti, quia ejus est tendere in id quod est conveniens et delectabile secundum sensum: et ideo diversis rationibus his tribus viribus talis infectio praecipue ascribitur.

Ad primum ergo dicendum, quod peccatum actuale, quod consistit in actu ejus qui peccat, et voluntate, non potest esse in illa parte quae rationi non obedit; nihil tamen prohibet quin in illa parte quae principium naturalis operationis est, infectio naturae salvetur. Sciendum tamen est, quod etiam actuale peccatum in generativa esse dicitur, non quidem sicut in subiecto, sed materialiter, in quantum scilicet concupiscibilis actum generativae imperat.

Ad secundum dicendum, quod infectio generativae est infectio naturae; unde non oportet quod ex ea reliquatur infectio peccati per actum ejus in persona generante, sed solum in persona generata.

Ad tertium dicendum, quod in sensualitate etiam est infectio, in quantum ordinat et disponit actus generativae; sed in generativa est immediate, secundum quod ipsa est immediatum principium traductionis naturae. Sed verum est quod infectio fomitis in sensualitate principalis ostenditur, secundum quod infectio naturae redundat in infectionem personae per actuales concupiscentias.

Ad quartum dicendum, quod infectio est in essentia animae sicut in primo subiecto, sed in generativa sicut in ejus actu praecipue manifestatur; essentia enim non est principium actus nisi mediante aliqua potentia; unde sic ex infectione actus non dicitur essentia esse infecta, sicut hic de infectione loquimur.

Ad quintum dicendum, quod generativae ascribitur et originalis et actualis peccati infectio. Originalis quidem, in quantum est principium actus naturalis, quo natura traducitur; sed actualis, secundum quod habet aliquos actus exteriores ad generationem ordinatos, qui ad virtutem motivam sensitivam pertinent; et quia nutritiva similiter quosdam tales actus habet, ut apponere cibum ori, masticare, et delectationem sentire, et hujusmodi; ideo sibi etiam actualis infectio attribuitur quasi materialiter, non autem originalis, quia ipsa non est principium illius actus quo natura traducitur, nisi remote, in quantum generativae deservit. Augmentativae vero nulla infectio attribuitur: quia nec ad actum naturalis propagationis ordinatur, nec iterum habet actus exteriores qui per motum sensitivae partis expleantur.

Expositio textus.

Ad quod dici potest, quod multiplex defectus carnis, et praecipue pollutio quaedam quam ex fervore coitus parentum et concupiscentia libidinosae contrahit caro dum concipitur, causa est originalis peccati. Sciendum, quod Magister hoc solvit negando utramque partem, scilicet quod illa infectio non est culpa nec poena, sed defectus quidam: et dicitur de fervore coitus parentum causari, non sicut ex per se causa, sed sicut ex signo causae.

Quae foeditas major esse videtur in carne concupiscentialiter traducta, quam in ea unde traducitur. Videtur hoc esse falsum: quia sic originale magis abundaret in filio quam in patre. — Sed dicendum, quod hoc intelligitur quantum ad istum actum tantum, qui quidem propter concupiscentiam in generante non est nisi infectio poenalis, sed in genito est infectio culpae: non autem major quam

fuert in patre, secundum quod ex alio genitus fuit.

In iniquitatibus conceptus sum. Hoc non referendum est ad iniquitatem concipientis (qui sine omni peccato actuali concipere potest), sed ad iniquitatem originalem concepti: quae utrum sit una vel plures, et quare pluraliter dicitur, infra dicitur, 35 distinct.

DISTINCTIO XXXII.

Quomodo originale peccatum dimittitur in baptismo, cum patet sit illa concupiscentia quae dicitur originale peccatum.

Quoniam supra dictum est, originale peccatum esse vitium concupiscentiae, assignatumque est quomodo a parentibus trahatur, et originale dicitur, superius investigare, quomodo in baptismo dimittitur, cum etiam post baptismum remaneat concupiscentia quae ante fuerat. Unde videtur vel peccatum originale non esse concupiscentiam, vel non remitti in baptismo. Manet quippe, ut ait Augustinus (lib. 1, de Nupt. et Concep., cap. 25 et 25) in corpore mortis hujus carnalis concupiscentia, ejus vitiosus desideris non obediunt praecipitur: quae tamen concupiscentia quotidie minuitur in proficiendis et continentibus. Sed licet remaneat concupiscentia post baptismum, non tamen dominatur et regnat sicut ante, immo per gratiam baptismi mitigatur et minuitur, ut post dominari non valeat, nisi quis reddat vires hosti, cum post concupiscentiam: nec post baptismum remanet ad reatum, quia non imputatur in peccatum; sed tantum poena peccati est: ante baptismum vero poena est et culpa.

Quod originale peccatum duobus modis dimittitur, scilicet extinctione sui, et solutione reatus.

Duplici ergo ratione peccatum originale dicitur dimitti in baptismo: quia per gratiam baptismi vitium concupiscentiae debilitatur atque extenuatur; ita ut iam non regnet, nisi consentu reddatur ei vires, quia et reatus ipsius solvitur. Unde Augustinus in lib. 1 de Baptismo parvulorum (cap. 59): « Gratia per baptismum illi agitur ut verus homo crucifigatur, et corpus peccati destruat: non ita ut in ipsa vivente carne concupiscentia respersa et innata reputet absumatur et non sit, sed ut obicit mortuo quae inerat nato. » Non si post baptismum vixerit in carne, habet concupiscentiam cum qua pugnet, eamque adjuvante Deo superet, si tamen non in vacuum gratiam ejus suscepit. Non itaque (1) hoc praesertim in baptismo, nisi forte miraculo ineffabili Creatoris, ut lex peccati quae est in membris, prorsus extinguatur et non sit; sed ut quiddam mali ab homine factum, dictum, cogitatumque est, totum aboleatur ac velut factum non fuerit, habeatur: ipsa vero concupiscentia soluta reatus vinculo, quo per illam diabolus animam retinebat, et a suo Creatore separabat, maneat in certamine. » Ecce hic aperte ostendit concupiscentiam ea ratione dimitti in baptismo, non quia non remaneat post baptismum, sed quia reatus in baptismo aboleatur. Deinde idem ipse ostendit, eo modo etiam dimitti, quia baptismi gratia concupiscentia ipsa mitigatur et minuitur, in eodem lib. (2) dicens: « Lex carnis, quam Apostolus appellat peccatum, cum ait (Rom. 6, 12): Non regnet peccatum in vestro mortali corpore: non sic manet in membris eorum qui ex aqua et Spiritu renati sunt tamquam non sit eis facta remissio, ubi omnino plena sit remissio peccatorum; sed manet in vetustate carnis, tamquam superatum et perceptum, nisi illicito consensu quodammodo reviviscat, et in regnum proprium dominationemque revertatur. » Hic aperte insinuat, in baptismo concupiscentiam debilitari: ex quo et dicitur dimitti; non solum ideo quia reatus ibi absolvetur: quem remissionis modum aliis etiam pluribus testimoniis Scriptura edocet. Ait enim Augustinus contra Julianum (lib. 2 cap. 1): « Lex quae in membris (3) est, vitium carnis est, quod ex poena peccati et ex traduce mortis provenit. Sed lex ista quae est

in membris remissa est in regeneratione spiritali, et manet in carne mortali. Remissa est, quia reatus solutus est sacramento quo renascuntur fideles; manet autem, quia operatur desideria, contra quae dicitur et fideles. » Idem in sermone quodam de concupiscentia carnis (1): « Per gratiam baptismatis et laeorem regenerationis solutus est et ipse concupiscentiae reatus cum quo eras, natus, et quiddam antea coexistens male concupiscentiae sive cogitatione sive locutione sive actione. » Idem in lib. de Nupt. et Concupiscentia (lib. 1, cap. 24): « Concupiscentia carnis licet in regeneratis jam non deperat in peccatum, quaecumque tamen proles nascitur, obligata est originali peccato. » Item: « Dimittitur concupiscentia in peccatum: hoc est enim non habere peccatum et non esse reum peccati. Quo modo ergo alia peccata praeterunt actu et resonant reatu, ut homicidium, et similia; ita e converso fieri potest ut concupiscentia praeterat reatu, et remaneat actu. » Ex praedictis evidenter monstratur, quomodo peccatum originale in baptismo remittatur.

De foeditate quam raro ex libidine coitus contrahit, utrum in baptismo delatur.

Solet autem hoc quaeri, utrum et ipsa caro in baptismo ab illa foeditate purgetur quam in conceptione ex concupiscentia libidinosae contrahit. Quibusdam videtur quod sicut anima a reatu purificatur; ita et caro ab illa pollutione purgatur, ut sicut duobus completur ministerium baptismi, scilicet aqua et Spiritu; ita hi duo purgantur, anima scilicet a reatu, et caro ab illa contagione: quod quidem probabile est. Alii vero putant tantum animam ibi mundari, carnem vero non ab illa foeditate purgari. Si vero remanet illa foeditas usque ad procreationem filiorum, quae fit in concupiscentia carnis, videtur natura carnis magis ac magis corrumpi, et magis videtur corrupta caro proles quam parentis: quia de carne pollutionem quam habuit a conceptu retinente trahitur pollutio, et in concupiscentia concipitur; unde et pollutio: et ita ex duplici causa contaminatur. Unde et major videtur pollutio carnis in prole quam fuerit in parente. Ad quod illi dicunt, quia licet caro proles ex carne foeda seminetur et in concupiscentia seminis (2) concipitur; non tamen foeditatem majorem trahit quam caro unde seminatur, habuit. Quamvis etiam si foeditas atque immundus sit caro proles; et ideo magis corrupta quam caro parentis; non tamen, ut ajunt, fit praedictum veritatis: quia nec absurdum esse dicitur, si carnis natura magis in posterioribus corrupta trahatur; neque ex ipsa magis corrupta anima magis inficitur.

Ex quo quod sit illa concupiscentia, Deo, vel alio.

Praeterea quaeri solet, utrum concupiscentia quae post baptismum remanet, et tantum poenalis est, ante baptismum vero poena erat et culpa, ex Deo auctore sit, vel ex alio. Ad quod breviter respondeamus dicimus, quia in quantum poena est, Deum habet auctorem: in quantum vero culpa est, diabolum, sive hominem habet auctorem.

(1) An non de verbis Apost. serm. 6, super illud: Non quod volo bonum, hoc ago? Ubi paulo aliis verbis cap. 9: Quidquid concupiscentia carnis est in vobis praeteritarum peccatorum sive in facis, sive in ductis, sive in cogitationibus, totum deletum est sacro baptismo. Omnia debita una solvit indulgentia. Nec aliquid occurrit expressus, ut nec aliquis de concupiscentia carnis inscriptus sermo (Ex edit. P. Nicolai).

(2) Al. desit seminis.

(1) *Al. utique.*

(2) *Lib. 2, cap. 28 (Ex edit. P. Nicolai).*

(3) *Al. in tenebris.*